

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	JOPE – Jaksava, osaava ja pystyvä ope
Hakemusnumero	R-00554
Valintakokouksen päivämäärä	
Hakijan virallinen nimi	Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö sr
Osatoteuttajat	Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy
Toimintalinja	4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
Erityistavoite	4.2 Uutta osaamista työelämään
Alkamispäivämäärä	1.12.2023
Päätymispäivämäärä	31.8.2026

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Opetushenkilöstön työnkuormitus on lisääntynyt, ja opettajat kokevat tutkimusten mukaan stressiä ja väsymystä jopa enemmän kuin suomalaisessa työelämässä keskimäärin. Kognitiivista kuormittavuutta lisäävät ja palautumista estävät tietotulva ja jatkuvat työn keskeytykset, joita kasvatus- ja koulutuslalla on muita aloja enemmän. Opettajia kuormittavat myös koronapandemian ja etäopetuksen myötä heikentyneet opiskelijoiden vuorovaikutustaidot.

Työkyvyn perustana on ihmisen fyysinen ja psyykinen toimintakyky. Samalla kun opettajien työ on muuttunut psyykkisesti ja sosiaalisesti aiempaa kuormittavammaksi, työn fyysinen kuormittavuus on vähentynyt päätetyöskentelyn lisääntyessä ja istumisen määrän kasvaessa. Fyysisesti alikuormittava työ lisää osaltaan tuki- ja liikuntaelinsairauksien ja monien pitkäaikaissairauksien kuten tyyppin 2 diabeteksen ja ylipainon riskiä ja voi siten heikentää työkykyä. Vanhempia työntekijöitä kuormittavat työssä eri tekijät kuin nuorempia. Koettu työkyky alkaa usein laskea jo 45 vuoden iässä. Yli 50-vuotiaille opetusalan työntekijöille ei ole kohdennettuja, erityistarpeet huomioivia toimenpiteitä.

Hankkeen tarvekartoituksessa on hyödynnetty Oulun kaupungin kartoituksia ja kokemuksia opetushenkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen nykytilasta sekä kokemuksia olemassa olevista hankkeista (esim. OPAS-hanke) ja muusta yhteistyöstä kaupungin kanssa. Hanke on suunniteltu yhteistyössä Oulun kaupungin kanssa, mikä edesauttaa tulosten juurtumista kohderyhmän arkeen. Hankesuunnitelman tekemiseen ovat osallistuneet kohderyhmään kuuluva opettaja sekä rehtori. Hankeidea on esitelty Oulun kaupungin perusopetuksen ja lukion johdolle, ja se on saanut myönteisen vastaanoton.

Hankkeen tavoitteena on edistää Oulun kaupungin perusopetuksen ja lukion henkilöstön hyvinvointia ja jaksamista. **Kohderyhmänä** ovat Oulun kaupungin perusopetuksen ja lukioiden yli 50-vuotiaat työntekijät ja esihenkilöt. Työyhteisön hyvinvoinnin edistäminen kohdistuu työyhteisöihin ilman ikärajaa.

Hankkeessa edistetään kohderyhmän osaamista sekä yksilön ja organisaatioiden toimintatapoja, jotka lisäävät työhyvinvointia ja sitä kautta työn tuottavuutta ja tuloksellisuutta. Hankkeessa kehitetään ennaltaehkäiseviä ratkaisuja opetuslalla yleisiin jaksamisen haasteisiin. Hanke kehittää kohdennettuja menetelmiä erityisesti uupumuksen riskissä oleville kohderyhmän yli 50-vuotiaille edustajille ja lisää organisaatioiden ikäjohtamiseen liittyvää osaamista.

Hankkeessa kehitetään menetelmiä ja kohderyhmän osaamista työn kuormittavuuden vähentämiseksi, terveellisten elintapojen ja mielenhyvinvoinnin sekä työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi. Mielekäs työ ja vapaa-aika, fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi edistävät työkykyä ja työurien jatkumista sekä elämänlaatua myös eläköitymisen jälkeen.

Toimenpiteet:

Toimintaa pyritään järjestämään osana koulujen arkea esim. yhteistoiminta-aikana, veso-päivissä, opettajien huoneessa, hyvinvointipäivissä ja koulujen käytävillä, jotta toimintaan on helppo osallistua. Digitaalisia sovelluksia ja webinaareja sekä niiden tallenteita hyödynnetään ajasta ja paikasta riippumattoman osallistumisen mahdollistamiseksi.

Työpaketti 1: Työn kuormittavuuden vähentäminen (vastuu ODL ja Diak)

1.1. Toiminnallisten menetelmien kehittäminen työn kuormittavuuden kokemusten vähentämiseksi. Kartoitetaan kohderyhmältä työssä kuormittumisen kokemuksia aiheuttavat haasteet sekä tarpeet ja toiveet työssä jaksamisen tueksi. Kartoituksen pohjalta suunnitellaan toimenpiteitä kuormittumisen kokemusten vähentämiseksi ja työssä viihtymisen tueksi. Toimenpiteet muodostuvat mm. koulutuksista, ryhmänohjauksista, tarvelähtöisestä yksilöohjauksesta sekä työpajoista. Koulutukset toteutetaan pääsääntöisesti webinaareina, jotka tallennetaan.

1.2. Ammatillisen osaamisen edistäminen mm.:

- toiminnalliset pedagogiset menetelmät, peruskoulun ja lukion henkilöstölle omat työpajat (kokemusten jakaminen toimivista menetelmistä ja käytänteistä)
- työn organisoimisen ratkaisut (lukio, peruskoulu)
- työkulttuuri pedagogiikkaa tukemassa
- monikulttuurisuus, kulttuurien näkeminen voimavarana, kulttuurin integroiminen arjen koulutyöhön
- digipedagogiikka (digitaalisuus opetuksen toteuttamisen ja oppimisen välineenä)
- välineitä ja menetelmiä opiskelijoiden vuorovaikutuksen tukemiseen.

Työpaketti 2: Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen (vastuu ODL ja Diak)

2.1. Terveyttä edistävien ja työkykyä tukevien elintapojen edistäminen

Pienryhmissä toteutetaan työpajatoimintaa opettajien liikkumisen lisäämiseksi. Kohderyhmälle tarjotaan ennaltaehkäiseviä uneen ja palautumiseen keskittyviä ryhmiä ennen uniongelmiensa pitkittymistä. Työyhteisöjä koulutetaan työpäivän tauottamisesta ja työpäivien aikaisesta palautumisesta. Diakin sairaanhoitajaopiskelijat toteuttavat opettajien ohjaamina oppilaitoksissa hyvinvointipysäkkejä, joissa otetaan puheeksi liikkumiseen, ravitsemukseen, uneen ja mielen hyvinvointiin liittyviä teemoja.

2.2. Mielenhyvinvoinnin edistäminen

Tavoitteena on antaa opettajille tietoa mielenhyvinvointiin yhteydessä olevista tekijöistä ja tarjota osallistujille erilaisia keinoja oman mielenhyvinvoinnin edistämiseen.

- mielen hyvinvointiin ja mielenterveyteen liittyvän osaamisen lisääminen
- myönteisen ja läsnä olevan vuorovaikutuksen koulutus
- voimavaravalmennuksessa hyödynnetään ratkaisukeskeistä reteaming/muutosvalmennusmenetelmää.

Työpaketti 3: Viestintä, tiedonvälitys ja toiminnan juurruttaminen (vastuu ODL, Diak osallistuu)

Kohderyhmälle viestimisen kanavat ja yhteyshenkilöt sovitaan Oulun kaupungin kanssa hankkeen alussa toiminnan tehostamiseksi ja kohderyhmän osallistamiseksi. Hankkeen tuloksista ja toiminnasta viestitään aktiivisesti eri kanavissa ja medioissa. Webinaarien avulla toimintaa levitetään muihin Pohjois-Pohjanmaan kuntiin ja valtakunnallisesti. Käytännönläheisiä webinaareja järjestetään hankeajaksi vähintään kolme. Hankkeen hyvät käytännöt kootaan raporttiin/oppaaksi/www-sivuille.

Lisätietoja hakemuksesta

Kohderyhmä: Oulun kaupungin perusopetuksen ja lukioiden yli 50-vuotiaat työntekijät ja esihenkilöt (noin 900 henkilöä). Hankkeen osallistujina yhteensä 220 henkilöä. Työyhteisön hyvinvoinnin edistäminen kohdistuu työyhteisöihin ilman ikärajaa (noin 2900 henkilöä).

Kohdealue: Oulu

Oulun kaupunki rahoittaa hankkeesta 8 % (58 744 e).

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	734 294 euroa (ODL: 408 215 e, DIAK: 326 079 e)
Hankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä	734 294 euroa (julkinen rahoitus yht. 685 308 e)
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	587 436 euroa 80 % (ODL: 326 572 e, DIAK: 260 863 e)

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja tukee toimintalinjan 4 erityistavoitetta 4.2 Uutta osaamista työelämään. Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja sai erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa riittävästi pisteitä (24/47) tullakseen rahoitetuksi. Hankkeella kehitetään opetusalan organisaatioiden työhyvinvointia lisääviä toimintatapoja ja ennaltaehkäiseviä ratkaisuja työkyvyn heikkenemistä vastaan. Toimenpiteillä parannetaan oppilaitosten henkilöstön, etenkin yli 50-vuotiaiden työntekijöiden työssäjaksamista. Hanke edistää oppilaitosten toimintaa ja tukee Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmaa 2022-2025 (MAKO KT 2 B: Koulutuksen, palveluiden ja harrastusten saavutettavuus).

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Erityisten valintaperusteiden pisteytyksessä hanke sai yhteensä 24/47 pistettä.

Käsittelyt:

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 12.6.2023.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elinkeino ja luonnonvara -teemaryhmä 19.6.2023.

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 17.10.2023.

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan yhteistyöryhmä

Rahoittaja puoltaa / ei puolla hankkeen rahoittamista.